

Statens Forsøgsvirksomhed i Plantekultur.

412. Meddelelse. 5. Februar 1948.

*A. Forsøgsresultater.***Forskellige Udførselstider for Ajle.**

Forsøgene er udført paa Forsøgsstationerne ved Lyngby, Askov, Lundgaard, Borris, Studsgaard og Tylstrup i 1929—1941 (373. Beretning), og Resultaterne herfra er suppleret med en foreløbig Opgørelse af Forsøg udført ved Lyngby, Tystofte, Askov og Lundgaard 1941—1946.

Den første Serie Forsøg er gennemført i Rodfrugt, Vaarsæd og Vintersæd og omfatter Udførsel af Ajle Efteraar, Vinter og Foraar. Om Vinteren er Ajlen udført i Februar dels paa Barfrost og dels paa optøet Jord uden Nedfældning. Efteraar og Foraar er Ajlen til Rodfrugt og Vaarsæd nedfældet med Plov eller en dybtgaaende Harve. Til Vintersæd er Ajlen om Efteraaret udført før Saaning og nedfældet med Plov eller Harve.

Hovedresultatet fremgaar af følgende Oversigt:

	Merudbytte i hkg Tørstof eller Kærne pr. ha			
	November nedfældet	Februar optøet Jord	Februar Barfrost	April nedfældet
Rodfrugt.				
Lyngby	36.0	39.6	39.7	35.6
Askov	20.0	35.6	32.3	42.9
Lundgaard	22.4	29.3	27.4	33.8
Studsgaard	15.1	38.4	35.1	41.8
Borris	33.8	38.9	39.1	49.1
Tylstrup	19.5	34.6	37.0	43.0
Vaarsæd.				
Lyngby	15.2	16.1	16.4	15.7
Askov	8.7	15.7	13.5	17.3
Lundgaard	4.1	8.5	7.5	11.3
Studsgaard	5.1	15.2	16.0	17.6
Borris	12.4	15.8	15.0	17.8
Tylstrup	3.1	10.1	12.0	13.1
Vintersæd.	September			ikke nedfældet
Lyngby	10.1	13.8	15.3	11.1
Askov	4.4	14.4	12.6	15.4
Lundgaard	2.7	11.3	9.3	11.5

Ved Askov Lermark samt ved fire Stationer paa jyske Sandjorder har Ajle udbragt i April til alle Afgrøder givet det største og Udførsel om Efteraaret det mindste Merudbytte.

I Modsætning hertil har Udbringning om Vinteren paa Frost eller paa optøet Jord i Forsøgene paa Lermuld ved Lyngby givet det største Merudbytte baade til Rodfrugt, Vaarsæd og Hvede, medens der ikke har været væsentlig Forskel i Udbyttet, enten Ajlen er udført Foraar eller Efteraar.

Tages alle Forsøg i Rodfrugt og Vaarsæd under eet, har Efteraars- og Vinterudførsel staaet højest i samtlige 15 Forsøg ved Lyngby, medens Udførsel i April har staaet højest i 61 og Vinterudførselen i 13 af 77 Forsøg i Jylland.

Ajlens Virkning er ikke alene afhængig af Udførselstiden og dermed af *Udvaskningstabel*, men ogsaa af *Fordampningstabel* paa selve Udførselsdagen. Naar Vinterudbringning staaer højt ved Lyngby, maa Aarsagen hertil bl. a. ogsaa søges i, at Fordampningstabet er mindre i de kølige Vintermaaneder end under de ofte mere varme og tørrende Vejrforhold om Foraaret.

Jo mere Regnvand, der skal sive gennem Jorden efter at Ajlen er udført, desto større bliver Udvaskningen af Ajlens letopløselige Kvælstofforbindelser.

Nedbørsforholdene ved de forskellige Forsøgsstationer fremgaar af følgende:

	Middelnedbør i mm	
	Oktober—April	Hele Aaret
Lyngby	282	628
Tystofte	247	553
Askov	374	768
Studsgaard	381	767
Borris	352	724
Tylstrup	288	630

Undersøgelser foretaget af *Det danske Hedeselskab* har vist, at der i Landets forskellige Egne er stor Forskel paa den Del af Nedbøren, der siver bort gennem Jorden. I Jylland, der har den største Nedbør, gaar omkring Halvdelen af Nedbøren bort med Drænvandet, medens paa Sjælland kun en Trediedel og paa Lolland-Falster kun en Fjerdedel siver gennem Jorden. Resten fordamper fra Jord og Planter. *Tager man alene Hensyn til den Del af Nedbøren, der gaar bort med Drænvandet, er denne gennemgaaende dobbelt saa stor i Jylland som paa Øerne.*

Til yderligere Belysning af Udførselstidens Betydning er der ved Lyngby, Tystofte, Askov og Lundgaard fra 1941 gennemført Forsøg med Udbringning af Ajle Efteraar, Vinter og Foraar til Rodfrugt og Vintersæd. En foreløbig Opgørelse af disse Forsøg omfattende Aarene 1941—46 viser følgende Resultat.

1941—1946.	Merudbytte i hkg Tørstof pr. ha		
	November nedfældet	Februar ikke-nedf.	April nedfældet
Lyngby	26.7	30.7	29.7
Tystofte	22.8	21.8	19.6
Askov	19.0	24.7	24.5
Lundgaard	15.6	21.0	25.9

Vintersæd.	Merudbytte i hkg Kærne pr. ha		
	September nedfældet	Februar ikke-nedf.	April ikke-nedf.
Lyngby	9.0	9.7	8.2
Tystofte	9.3	8.8	10.0
Askov	2.9	7.9	8.6
Lundgaard	2.2	6.5	7.6

Disse Forsøg viser ligesom de tidligere at Udvaskningstabet ved Udførsel af Ajle om Efteraaret er langt større ved Askov og Lundgaard end under de mere tørre Klimaforhold ved Lyngby og Tystofte.

Udvaskningstabet ved at anvende Ajle om Efteraaret har saaledes været meget stort i Jylland, der sædvanlig har større Nedbør og navnlig større Afstrømning gennem Drænene end Øerne. Det maa dog bemærkes, at ingen af de jydsk Forsøgsstationer ligger i Østjylland.

Paa de jydsk Jord er Ajlen udføres sidst paa Vinteren eller lige før Saaning — medens man paa Øerne er mere frit stillet med Hensyn til at udføre Ajlen om Efteraaret eller i Vintermaanederne.

Ved Vinterudbringning er det ikke afgørende, om Ajlen udføres i Januar, Februar eller Marts, men at den udføres under saadanne Forhold, at *Fordampningstabet bliver mindst muligt — om Vinteren i stille og køligt Vejr og om Foraaret ved Anvendelse af Ajlenedfælder.*

Ved disse Forsøg er Ajlen om Foraaret til Rodfrugt og Vaarsæd nedfældet med Harve — ved Brug af Ajlenedfælder vil Virkningen af Ajlen udbragt om Foraaret blive betydeligt forøget.

Ved Udførsel af Ajle paa Frost og navnlig paa Frost med Snelag løber man den Risiko, at Vintersæden kan tyndes stærkt eller helt ødelægges.

Der bør ved Ajlens Anvendelse ogsaa tages Hensyn til *Arbejds- og Jordbundsforholdene. Kan Ajlen udkøres om Vinteren, er en Del af Arbejdet udført, før Foraarstravlheden begynder. Paa Lerjord er det ofte lettere at tilberede et godt Saabed, naar Ajlen er udført om Vinteren, end naar der skal køres for meget paa Marken i Foraarstiden.*—

Nærmere Oplysning findes i 373. Beretning fra Statens Forsøgsvirksomhed i Plantekultur.

Bilag til 412. Meddelelse.

Forskellig Udførselstid for Ajle.
Udbytte og Merudbytte i hkg Kærne eller Tørstof pr. ha.

1933-1941	Udbytte af Ugødet	Merudbytte				
		¹ / ₂ Ajle April	1 Ajle			
			April	Febr. op-tøet Jord	Februar Barfrost	Novem-ber
Rodfrugt.						
Lyngby	64.7	23.1	35.6	39.6	39.7	36.0
Askov	52.3	25.6	42.9	35.6	32.3	20.0
Lundgaard	41.5	22.2	33.9	29.3	27.4	22.4
Studsgaard	29.7	24.3	41.9	38.4	35.1	15.1
Borris	52.9	33.3	49.1	38.9	39.1	33.6
Tylstrup	52.2	26.7	43.0	34.6	37.0	19.6
Vaarsæd.						
Lyngby	23.5	9.4	15.7	16.1	16.4	15.2
Askov	21.7	10.7	17.3	15.7	13.5	8.7
Lundgaard	12.8	7.6	11.3	8.5	7.5	4.1
Studsgaard	12.6	11.0	17.6	15.2	16.0	5.1
Borris	23.1	12.3	17.8	15.8	15.0	12.4
Tylstrup	16.1	7.9	13.1	10.1	12.9	3.1
Vintersæd.						
Lyngby	18.2	5.8	11.1	13.8	15.3	10.1
Askov	14.9	7.0	15.4	14.4	12.6	4.4
Lundgaard	10.2	5.8	11.5	11.3	9.3	2.7
1941-1946.						
Rodfrugt.						
Lyngby	73.0	18.6	29.7		30.7	26.7
Tystofte	67.1	13.7	19.6		21.8	22.8
Askov	64.6	16.8	24.5		24.7	19.0
Lundgaard	49.0	17.7	25.9		21.0	15.6
Vintersæd.						
Lyngby	27.7	4.3	8.2		9.7	9.0
Tystofte	26.9	4.3	10.0		8.8	9.3
Askov	21.5	4.3	8.6		7.9	2.9
Lundgaard	11.2	3.8	7.6		6.5	2.2

Abonnement paa korte Meddelelser fra Statens Forsøgsvirksomhed i Plantekultur kan tegnes paa ethvert Postkontor og hos Postbudet under Navn af »Statens Forsøgsvirksomhed i Plantekultur«.

Abonnementsprisen er 2 Kr. om Aaret, Postpenge iberegnet.

Anmeldelse om Adresseændring maa indgives til Postvæsenet.

Trykt i 18000 Eksemplarer.